

BVS
schooladvies

Jaarbericht
2023

Inleiding

Dit jaarbericht sturen we je toe, omdat we graag willen dat je als partner in het vrijeschoolonderwijs weet waar we mee bezig zijn, waar we voor staan en wat we voor je kunnen betekenen. Want we gaan ervan uit dat we elkaar nodig hebben om het vrijeschoolonderwijs verder te ontwikkelen. Vandaar onze missie: "kennis delen, mensen verbinden".

Doel van BVS-schooladvies

BVS-schooladvies (BVS) bestaat al meer dan 40 jaar. In 1981 is BVS opgericht onder de naam Stichting Begeleidingsdienst voor vrijescholen en sinds 2014 verlenen we onze diensten onder de naam BVS-schooladvies. Dat wil zeggen dat we geen winstoogmerk hebben en een maatschappelijk doel nastreven, namelijk het verbeteren van vrijeschoolonderwijs. Alles wat we doen staat in het licht van ontwikkeling van vrijeschoolonderwijs; we onderzoeken en vertalen de menskundige uitgangspunten naar de dagelijkse onderwijspraktijk, we delen onze kennis en zetten onze expertise in om vrijescholen te begeleiden en te adviseren. We helpen iedereen, die een vraag heeft op het gebied van vrijeschoolonderwijs, met een passend aanbod verzorgd door onze deskundige medewerkers.

De volgende vier pijlers vormen de basis van ons werk:

- begeleiding en advies
- opleiding en training
- onderzoek en analyse
- schoolpsychologisch werk

Positie

Wij zijn partner voor vrijescholen en andere onderwijsorganisaties en kinderopvangorganisaties en zijn lid van de branchevereniging Onderwijs Ontwikkeling Nederland (OON).

Wij werken aan de ontwikkeling van innovatieve en praktische toepassingen voor het vrijeschoolonderwijs, zowel op eigen initiatief als in samenwerking met scholen, andere onderwijsadviesbureaus en het lectoraat Waarden Vrijeschoolonderwijs. Deze producten en diensten sluiten aan bij de meest recente onderzoeksresultaten op onderwijskundig gebied en zijn tevens onderbouwd vanuit de antroposofische menskunde.

Om onze expertise te vergroten en onze horizon te verbreden werken we samen met de volgende partners:

- Bureau Belle Barbé, voor seksuele en relationele vorming
- Bureau Jeugd en Media, voor digitale geletterdheid en mediawijsheid
- Dynameïs, voor euritmische bij- en nascholing
- NSO-CNA, voor de schoolleidersopleiding basis- en vakbekwaam
- IMO Nederland, voor organisatieontwikkeling en teamontwikkeling
- Hogeschool Leiden, voor pedagogisch didactische praktijken
- Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO), voor taalontwikkeling
- PO-raad, voor verbetertrajecten
- Pedagogische begeleidingsdienst, onderwijsadviesbureau voor Belgische vrijescholen.
- Pedagogische sectie Haager Kreiss (Dornach)
- Vereniging van vrijescholen.

Strategie en kwaliteit

BVS-schooladvies blijft zichzelf ontwikkelen en vernieuwen. In het kader van kwaliteitszorg zetten we de resultaten van onze 3-jaarlijkse externe audits, de uitkomsten van onze jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoeken en de evaluaties van klanten om in beleid en jaarplannen.

Zo zijn we in 2023 actief bezig geweest met co-creatie en duurzaamheid, cyclisch werken en de evaluatieprocessen professionaliseren. We bouwen onze samenwerking met partners verder uit.

Nieuwe producten en diensten in 2023

Als BVS-schooladvies streven we naar eigentijds vrijeschoolonderwijs. We vertalen maatschappelijk ontwikkelingen naar nieuw aanbod. Zo streefden we in 2023 naar het zichtbaar maken, erkennen en benutten van verschillen tussen leerkrachten, leerlingen en ouders. Waardoor ieders stem gehoord kan worden. We dragen daarmee bij aan inclusiever samenleven binnen vrijescholen en de ontwikkeling van vreedzame wereldburgers.

Conferentie Ik ben omdat wij zijn

We hebben een succesvolle conferentie georganiseerd over inclusief vrijeschoolonderwijs. Keynotespeakers professor Orhan Agirdag (KU Leuven & UVA, schrijver van 'Onderwijs in een gekleurde samenleving') en Jozefien De Leersnyder (Professor KU Leuven, doet onderzoek naar het samenspel tussen cultuur, psyche en welzijn, tevens oud-leerling Steinerscholen) hebben ons meegenomen in de veranderende, interculturele wereld en welke opdracht er ligt voor vrijescholen om hierin een beweging te maken. Daarnaast hebben we workshops georganiseerd om het thema verder uit te diepen en naar de praktijk te vertalen. Verder ging Luis Bautista (muziekdocent Marecollege) met ons Zuid-Amerikaans zingen. Merlijn Huntjens (stadsdichter en performer, tevens oud-leerling) hield een performance over de inclusieve vrijeschool en de stereotypering van vrijeschoolonderwijs. Femi van Elshuis (actrice ITA Academy) maakte grote indruk met haar voorstelling 'Ik wil wit zijn'.

Burgerschap: ontwikkeling leerlijn

Naar aanleiding van onze artikelen in de nieuwsbrieven in 2023 zijn we in de loop van het jaar samen met Belle Barbé en Anna Mara Jansen gestart met de ontwikkeling van een uitgave rondom leerlijn seksualiteit en relationele vorming. We verwachten deze in 2024 uit te geven.

Digitale geletterdheid: ontwikkeling lessenserie en leerlijn

In opdracht van stichtingen PO-vrijescholen (Athena, Ithaka, Pallas en SVZH) schrijven we samen met Bureau Jeugd & Media een leerlijn digitale geletterdheid. Daarmee ontwikkelen we een lessenserie. In 2024 leveren we dit op. Ook zijn we gestart met het ontwerpen van een opleiding om scholen tot hulp te zijn bij de implementatie van de leerlijn digitale geletterdheid. Deze opleiding start in schooljaar 2024-2025.

Bewegingsonderwijs: ontwikkeling leerlijn

In opdracht van Wanda Kasbergen (directeur-bestuurder Stichting Pallas) schrijft BVS-schooladvies in samenwerking met PO-vrijescholen verschillende leerlijnen voor bewegingsonderwijs. In verschillende werkgroepen wordt geschreven aan een leerlijn bewegingsonderwijs in de kleuterklas, bewegingsonderwijs gymnastiek klas 1 t/m 6 en bewegingsonderwijs dans/euritmie. We verwachten januari 2025 een publicatie beschikbaar te stellen.

Podcast de inclusieve vrijeschool

Onze twee podcast seizoenen De inclusieve vrijeschool staan op onze [website](#) en op [spotify](#). Hoe inclusief is vrijeschoolonderwijs in Nederland na ruim 100 jaar? En wat doen vrijescholen om leerlingen voor te bereiden op een inclusieve samenleving? Wij zijn in opmaat naar onze conferenties Ik ben omdat wij zijn (2023) en Thuis in de wereld (2024) in acht afleveringen op zoek gegaan naar inspirerende voorbeelden door in gesprek te gaan met leraren en experts.

Reader Regenboog voor studenten en andere geïnteresseerden

Regenboog is onze sociaal-emotionele vaardigheidsaanpak voor leraren van leerlingen van kleuters t/m de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs. Met deze Regenboogaanpak kun je kinderen/klassen ondersteunen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast kun je de methodiek ook inzetten wanneer kinderen moeilijk verstaanbaar gedrag laten zien.

In deze reader voor studenten en andere geïnteresseerden beschrijven we de opbouw en verantwoording van de sociaal-emotionele vaardigheidsmethodiek. Je leest over de achtergronden van deze Regenboogaanpak, leerkrachtvaardigheden, het Regenboogspel voor kinderen en waarnemingskaders van de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Katern Leerlijnen en bouwstenen Rekenen – automatiseren en memoriseren

In navolging van onze publicaties rondom leerlijnen en bouwstenen voor taal, is dit jaar de eerste leerlijnen en bouwstenen rekenen gepubliceerd. Hierin is uitgewerkt hoe de leerlijn automatiseren en memoriseren is opgebouwd en welke bouwstenen bijdragen aan een rijk en succesvol aanbod.

Opleiding nieuwe rekenspecialisten en ib

Binnen stichting Ithaka is scholing gestart voor het opleiden van nieuwe rekenspecialisten (en ib'ers). Ook vanuit andere stichtingen nemen rekenspecialisten deel. Centraal staat kennis hebben over kernpunten

van het rekenonderwijs, kennis hebben over uitgangspunten van rekenonderwijs in een vrijeschool, en het ontwikkelen van specifieke vakkennis. Deelnemers hebben na de cursus voldoende kennis opgebouwd om in de school als specialist voortrekker van het rekenonderwijs te kunnen zijn.

Een rijk aanbod in de kleuterklas – Taal

Veelvuldig kwam bij ons de vraag binnen naar meer achtergrond en voorbeelden van kleuteraanbod: een kader van waaruit kleuterleerkrachten hun aanbod kunnen verzorgen. Onze publicatie *Kinderen leren lezen* was verouderd en vroeg om modernisering en meer specificatie voor de kleuterklas. Met Een rijk aanbod in de kleuterklas voorzien we in de vraag uit het land.

De uitgave is bedoeld als aanvulling op onze publicatie *Kleutervolgsysteem*. In Een rijk aanbod in de kleuterklas Taal staan achtergronden en praktische voorbeelden, als inspiratie om de dagelijkse praktijk mee te ondersteunen. Het geeft aanknopingspunten voor zowel de mondelinge taalontwikkeling als de beginnende geletterdheid.

De domeinen rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling volgen in 2024.

Ontwikkeling eigen VVE-methodiek

Vanaf 2004 hebben we als BVS-schooladvies verschillende kinderopvangorganisaties ondersteund in de certificering en erkenning van hun Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Momenteel bieden we een *verrijkingsopleiding* aan om naast de reguliere programma's een antroposofische verdieping van de VVE in de kinderopvang te realiseren. In 2023 hebben we hard gewerkt aan onze eigen VVE-methodiek, die voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Momenteel zijn we in de laatste fase hiervan. We berichten hierover in de *nieuwsbrieven voor de kinderopvang*.

Basisvaardigheden VO

Basisvaardigheden zijn momenteel van belang binnen het VO. Van scholen wordt verwacht aan taal, rekenen, burgerschap en digitale geletterdheid aandacht te hebben. Op verschillende VO-scholen werken ze aan beleid op deze gebieden onder begeleiding van BVS. Daarbij brengen ze de huidige stand van zaken binnen de school in kaart, analyseren de gegevens. BVS-adviseurs begeleiden bij het schrijven van beleid over basisvaardigheden, het vormen van een visie op deze onderwerpen en het inzetten van interventies, met als doel om de basisvaardigheden te verankeren in het onderwijsaanbod en de leerlingen vaardiger te maken. We verwachten in de zomer van 2024 na de tweede

meting de eerste resultaten te zien van de ingezette interventies en uitgevoerd beleid.

Nieuwe testen voor schoolpsychologisch onderzoek

In 2023 hebben onze schoolpsychologen een nieuw testinstrument aangeschaft: de Nederlandse Intelligentie en Ontwikkelingsschaal (IDS-2). Dit instrument brengt naast intelligentie ook de belangrijkste ontwikkelingsgebieden van kinderen en jongeren tussen de 5 en 20 jaar in kaart, waaronder executief functioneren, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling, taal- en rekenvaardigheid en werkhouding. De test kan zo worden ingezet, dat alleen taken worden afgenomen die relevant zijn voor de hulpvraag van het kind, waardoor het kind niet onnodig veel taken hoeft te doen en er een helder beeld ontstaat van de factoren die van invloed kunnen zijn op de hulpvraag van de leerling. De IDS-2 voorziet in onze behoefte om breed naar de ontwikkeling van kinderen te kijken.

Inmiddels is de test al een aantal keer ingezet. Door executieve functies als planningsvaardigheden en inhibitie te toetsen ontstond meer inzicht in leerstrategieën en door het lange termijngeheugen te toetsen werd er inzicht verkregen in sterke en zwakke kanten op gebied van visueel en auditief geheugen. Hiermee werden de vragen van ouders en docenten nog beter beantwoord en van betere adviezen voorzien.

Inzet Deep Democracy in het onderwijs

Deep Democracy is een methodiek die bijdraagt aan het vergroten van diversiteit en inclusie binnen je organisatie. Met de werkvormen zoek je actief de stem van de minderheid en kun je deze toevoegen aan het meerderheidsstandpunt. Zo ontstaat er een groter draagvlak en wordt het potentieel van de groep beter benut. Deze werkvormen zijn ook goed in te zetten in je school en klas en leveren een bijdrage binnen het realiseren van je burgerschapsonderwijs. In 2024-2025 gaan we trainingen in de basisprincipes van Deep Democracy aanbieden op scholen en gaan we aan de slag met een publicatie over dit onderwerp.

Onze diensten op het gebied van opleiding, training en begeleiding

Opleiding en training bij BVS

Naast de hierboven beschreven nieuwste ontwikkelingen van BVS-schooladvies zetten we eerder ontwikkelde producten en diensten nog steeds actief in. Hieronder valt onder meer:

- Opleidingen vrijeschoolpedagogie voor *kleuter-, basis- en voortgezet onderwijs*, waarin je in twee jaar de achtergronden van het vrijeschoolonderwijs je eigen maakt.
- Opleidingen en trainingen voor leidinggevend, zoals *opleiding schoolleiders basis- en vakbekwaam, opleiding leidinggeven op een vrijeschool* (PO en VO).
- *Opleiding nieuwe taalspecialisten en IB*
- Trainingen Euritmisch bewegingsonderwijs *basis en vervolg*.
- Netwerken, zoals *taalspecialisten, rekenspecialisten, hoogbegaafdheidsspecialisten, intern begeleiders en Regenboogspecialisten*, waarin we samen met de specialisten beleid vormen en intervisie voeren.
- Taaltraining *Zo Leren Kinderen Lezen en Spellen Basis* en *Voortgezet*.
- Kunstvakken, zoals *vormtekenen, bordtekenen en getuigschriften vormgeven*.
- Trainingen *fenomenologie, verhalen vertellen, temperamenten*, etc.

Opleiding en training op school

Onze trainingen sluiten aan bij de specifieke vraag van de school en zijn altijd op maat. Onze scholing beslaat de hele breedte van het vrijeschoolonderwijs. Ook verzorgen we de trainingen, die we landelijk organiseren in Utrecht, op maat en op locatie. Zo verzorgen we onder meer scholing en opleiding in:

- Sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen: *Regenbooginterventies* in de klas, zowel preventief als curatief, en *Regenboog Train de Trainer* voor leerkrachten zodat ze zelf aan de slag kunnen met Regenboog in hun klas.
- *communicatie*
- *mentoraat*
- *didactiek*
- *periodeonderwijs*
- *Verhalen vertellen*
- *vrijeschoolpedagogie* voor leerkrachten en docenten op maat en op locatie, bijvoorbeeld bij nieuwe scholen.

Begeleiding

We begeleiden *leerkrachten, docenten*, ib'ers, ondersteuningscoördinatoren, *leidinggevenden* en besturen bij een nieuwe onderwijsontwikkeling of met een persoonlijke leervraag.

Advies

We adviseren leraren en scholen met *onderwijsaudits*, groepsanalyses, leerlijnen, zoals taal en rekenen of curriculumontwikkeling in het vo etc. en begeleiden processen en inrichting van de organisatieontwikkeling en leerplanontwikkeling. We begeleiden nieuwe initiatieven en organisatieontwikkeling.

Onze diensten op het gebied van ondersteuning

Ondersteuning vanuit de schoolpsychologen vindt plaats op alle niveaus in de school: leerling-, klas-, leerkracht-, IB- en beleidsniveau.

Op leerlingniveau kan dat bestaan uit observaties, diagnostiek, gesprekken met ouders, school en leerlingen. Op leerkrachtniveau kan het gaan om begeleiding van leerkrachthandelen in relatie tot bepaalde leerlingen of de hele klas op didactisch en/of pedagogisch gebied. Ook kunnen onze schoolpsychologen meedenken met de intern begeleiders over bijvoorbeeld het vormgeven van ondersteuning, kwaliteit van onderwijs of opbrengstgericht werken.

Op beleidsniveau betreft de ondersteuning bijvoorbeeld het aanbieden van kennis van een bepaald thema of een schoolbrede implementatie van een onderwerp, bijvoorbeeld handelingsgericht werken, het verbeteren van het rekenonderwijs, hoogbegaafdheid etc. We werken in de ondersteuning zoveel mogelijk preventief en het bevorderen van een gezond pedagogisch-didactisch leerklimaat is daarbij uitgangspunt.

Door relevante werkervaring in het vrijeschoolonderwijs en kennis van het curriculum en het antroposofisch mensbeeld, kunnen de schoolpsychologen handelingsadviezen op maat formuleren, passend bij de vrijeschoolpedagogiek. De schoolpsychologen werken handelingsgericht in samenspraak met de school en de ouders, waarbij telkens het uitgangspunt is: hoe kan dit kind, in deze setting het beste begeleid worden zodat dit kind zo optimaal mogelijk tot bloei kan komen en wat is daarvoor nodig? We zoeken naar haalbare oplossingen

die niet alleen passen bij het kind maar ook bij de leerkracht en de school, daarbij leveren wij maatwerk.

Met hun unieke expertise van zowel schoolpsychologie als de vrijeschoolpedagogiek nemen de schoolpsychologen op een aantal scholen deel aan ondersteuningsteams. Doordat psychologen op regelmatige basis op deze scholen komen, kunnen ze gemakkelijk via korte lijnen snel acteren. Een toenemend aantal scholen heeft binnen het regionale samenwerkingsverband een budget vrij weten te maken voor deze dienstverlening.

Met [ondersteuningspakketten](#) kunnen scholen tegen scherpe tarieven ondersteuning van de schoolpsychologen in de ondersteuningsteams op school realiseren.

Onze schoolpsychologen zijn gespecialiseerd in processen die op het snijvlak van onderwijs en onderwijsondersteuning plaatsvinden. Zo wordt op een aantal scholen hun expertise ingezet om de werkwijze voortkomend uit het schoolondersteuningsprofiel te evalueren en te verbeteren.

De werkwijze

De schoolpsychologen voeren, nadat het aanmeldformulier binnen is gekomen op kantoor, eerst een intakegesprek met zowel de school als de ouders om de vragen helder te krijgen en een route uit te stippelen om een passend antwoord te kunnen formuleren. Soms volstaat een gesprek of observatie, soms zijn er psychologische onderzoeken nodig. Door onderzoek kan een analyse worden gemaakt van de sterke en mogelijk minder sterke kanten van een leerling om vervolgens passende adviezen te kunnen geven. Diagnostiek naar dyslexie, dyscalculie of op sociaal emotioneel gebied kan ingezet worden, telkens met als doel de leerling daardoor beter te kunnen begrijpen en gericht te kunnen begeleiden. Na het onderzoek volgt altijd een terugkoppelingsgesprek en een rapportage met handelingsgerichte adviezen, passend bij het unieke kind én de leerkracht.

Onze diensten op het gebied van organisatieontwikkeling

We ondersteunen de organisatieontwikkeling van scholen en stichtingen. We begeleiden veel scholen bij organisatievraagstukken. We doen bijvoorbeeld cultuuranalyses, onderzoek naar vitaliteit en helpen bij inrichtingsvraagstukken. Daarnaast begeleiden we managementteams bij het opstellen van jaarplannen of het ontwikkelen van strategisch beleid en ondersteunen bij de procesinrichting. Hieronder geven we nog een paar specifieke diensten weer.

Horizontaal organiseren en een professionele cultuur

Uitgangspunten van de professionele cultuur, zoals erkende ongelijkheid, actiegerichtheid, aanspreken op gedrag, vormen de basis van trainingen die leiden tot handelingsbekwame professionaliteit. Achtergronden van de menskunde helpen de eigen kwetsbaarheid in conflicten te herkennen en daarnaar te handelen. Kunnen confronteren, terwijl je toch in verbinding blijft en tot een goede gezamenlijke oplossing van een vraagstuk komt. Daarnaast werken we steeds vanuit de impuls die Steiner gaf bij de cursus Algemene Menskunde: iedere leraar moet de volle verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen om zijn pedagogisch werk vorm te geven, maar hier ook op aan te spreken zijn. Hierin hebben we de afgelopen jaren managementteams begeleid op scholen.

Teamontwikkeling

Zoals het team functioneert, zo draait de school. Soms is het nodig in een team de bakens te verzetten. Omdat de samenwerking vastloopt of er rolverwarring is ontstaan. Wat is er nodig om te werken aan een professionele leergemeenschap? Waar staat het team op dit moment? Wat is ervoor nodig om teamontwikkeling te bevorderen. Afgelopen jaar hebben we op diverse scholen een [teamontwikkelingstraject](#) vormgegeven.

Communicatie

In het huidige tijdsgewricht wordt er een zware eis gesteld aan de communicatieve vaardigheden van alle medewerkers op een school. Wij werken met de methodiek van geweldloze of [verbindende communicatie](#) aan het geven van feedback op elkaar, het voeren van oudergesprekken en het verbeteren van de onderlinge communicatie. De verschillende stappen uit het model oefen je uitvoering in rollenspellen en met behulp van situaties uit de eigen praktijk. In de periodes tussen de bijeenkomsten kun je de opgedane ervaringen in de praktijk brengen en vaardigheden ontwikkelen.

Kwaliteitszorg

De zorg voor kwaliteit is van essentieel belang voor de verdere ontwikkeling van je onderwijs. Levend onderwijs vraagt een doorgaande ontwikkeling en verbetering. Het is van belang om regelmatig naar de inhoud van het onderwijs en de organisatie te kijken. We hanteren diverse instrumenten om je te helpen met het ontwikkelen van de kwaliteit van je school:

- Handboek kwaliteitszorg
- Vragenlijsten via onze enquête-module
- Werken Met Kwaliteit (WMK)-PO/VO
- Kwaliteitswijzer vrijeschoolonderwijs.

Op diverse scholen hebben we succesvol gewerkt met deze kwaliteitszorginstrumenten.

Begeleiding nieuwe vrijeschoolinitiatieven

Omdat we veel nieuwe initiatieven begeleiden hebben we op 29 november 2023 in de Metaalkathedraal in Utrecht een symposium 'nieuwe vrijeschool-initiatieven' georganiseerd. Door middel van korte pitches van 5 tot 10 minuten werden uitdagingen en vondsten gedeeld. Er werd gepitched door Mercurius Delft (vo), Leerpark Arnhem (vo), Young Waldorf Rotterdam (vo), De Stern Rotterdam (po), Waldorf Utrecht (vo) en De Zeeridder Bergen op Zoom (po). De omvang van de initiatieven liep uiteen van een volledige schoolstichting voor mavo, havo en vwo tot de start van een kleine afdeling – een 7e en 8e klas – voor voortgezet vrijeschoolonderwijs. Sommigen bestaan al meer dan tien jaar, anderen zijn nog aan het werk om in 2024 te starten. Ieder initiatief ging en gaat haar eigen weg; gemeenschappelijk is het verlangen of de droom om een prachtige en krachtige vrijeschool te scheppen. Vele wegen kunnen daartoe leiden. Elke weg biedt andere uitzichten, kansen en bedreigingen en elke route levert haar eigen bijzondere ervaringen en vondsten. Het delen hiervan was een feest. In het lezingenrondje werd met name gesproken over vrijeschool-afdelingen die niet onder een vrijeschoolbestuur starten maar onder, zoals we dat soms noemen, een 'regulier bestuur'. Het proces van de eerste aanzet tot aan de wens om een volledige Bovenbouw (examenroutes mavo, havo en vwo) vorm te geven, kwam in drie fasen aan de orde.

Leerweg vmbo-t – Praktijkgerichte Programma Persoonswording (PGPPW)

Naar aanleiding van de inzet op meer praktijkgericht onderwijs binnen vmbo tl/gl door het ministerie is het traject Praktijkgericht Programma Persoonswording (PGPPW) ontstaan en begeleiden wij een werkgroep om de vrijeschoolwaarden binnen dit programma vorm te geven. De praktijkgerichte programma's zijn bedoeld om toe te werken naar een betere aansluiting op vervolgonderwijs; werken vanuit maatschappelijke en levensechte opdrachten staat centraal. Het PGPPW werkt aan een eigen schoolexamen voor vmbo tl/gl

leerlingen en wordt vormgegeven vanuit de vrijeschoolachtergrond. Voor alle vrijescholen in Nederland is het een kans om vanuit verbondenheid (verder) te onderzoeken wat de vrijeschoolidentiteit aan gezamenlijke elementen heeft met andere vormen van onderwijs. En hoe deze door samenwerken en leren van elkaar kan resulteren in een concept (school)examen persoonswording. Waar oog voor de pedagogie aan ten grondslag ligt en men in praktijk mee aan de slag kan vanaf schooljaar 2024. Het komende jaar starten er twee pilot scholen met de eerste opzet van schoolexamen PGPPW en monitoren we deze om met de werkgroep te schaven daar waar nodig om het programma nog mooier te maken.

Onze diensten op het gebied van kinderopvang en BSO

In een eerder stadium constateerden we dat voor een goedkeuring door de gemeente/GGD een VVE-methodiek alleen dient te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen. Op basis daarvan zijn we begonnen met het (her)schrijven van onze antroposofische methodiek die hier goed en duidelijk op aansluit en tevens gebruik maakt van de ontwikkelde map Speelplezier Antroversie. Deze methodiek verwachten we in zomer 2024 op te leveren. Totdat deze VVE-methodiek volledig ontwikkeld is, bieden we een opleiding en trainingen aan, die een antroposofische aanvulling kunnen zijn op reguliere VVE-programma's.

Financieel

Aantrekkelijke markt: capaciteitsvraagstuk en basisvaardigheden

In het jaar 2023 zijn we veel gevraagd om te helpen met vraagstukken rondom de basisvaardigheden. We hebben ingezet op enerzijds het ontwikkelen van beleid rondom digitale geletterdheid, burgerschap en seksuele en relationele vorming en anderzijds bij het evalueren en verbeteren van taal en rekenen in zowel po als vo. We konden in sommige periodes de vraag nauwelijks aan. Hoewel we twee nieuwe adviseurs hebben aangetrokken, konden deze nog niet op volle sterkte meedraaien, omdat ze nog ingewerkt werden.

De jaarrekening laat een positief saldo zien van €36.000,-. We lopen de geleden verliezen ontstaan tijdens de Coronatijd in 2020 langzaam in waardoor we weer een gezonde organisatie worden en voldoende reserves hebben om weerbaar te zijn.

Voor de bepaling van de aan scholen in rekening te brengen kosten wegens dienstverlening gold een gedifferentieerd tarief: een uurtarief van €153,- per uur, €580,- per dagdeel, €1.100,- per dag en ons gereduceerd tarief bij een Integraal Schoolontwikkelingspakket (ISO) €119,- per uur.

BVS-schooladvies heeft, net als voorgaande jaren, veel werk gestoken in de ontwikkeling van het aanbod en de innovatie van diensten en producten en het doen van onderzoek in scholen, zoals te lezen in ons hoofdstuk nieuwe ontwikkelingen in 2023.

De omzet

Met elkaar hebben we met elkaar flink wat werk verzet. Zoals het er nu uitziet hebben we een positief resultaat van €36.000,-. Dit voorlopig resultaat wordt pas definitief na de accountantscontrole en instemming van de Raad van Toezicht.

Het totale weerstandsvermogen (reserves) verwachten we daarmee op 53%. Dit is op de norm zoals we deze met de Raad van Toezicht vastgesteld hebben op advies van de accountant.

De omzet laat een flinke stijging zien in leerlingenzorg en cursussen/opleiding. We merken dat we er enerzijds veel vragen zijn rondom passend onderwijs en het doen van leerlingonderzoeken en anderzijds het opleiden van leidinggevenden en leraren. Ook worden we veel ingezet om scholen te begeleiden bij het verbeteren van de basisvaardigheden. In het vo begeleiden we zowel scholen bij het versterken van vrijeschoolonderwijs zoals periodeonderwijs en activerende didactiek alsook onderzoeksmatig werken aan een duurzame verbetercultuur in scholen. Hoewel de vraag naar organisatievraagstukken is toegenomen, zien we deze niet terug omdat deze vragen of vallen onder onderwijsadvies of begeleiding/scholing.

Uitsplitsing netto omzet	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Abonnement leerlijnen	13.592	14.000	13.883	13.546	11.510	10.192
Bezoekkosten	15.705	34.465	28.502	37.932	59.514	60.701
Onderwijsadvies (BTW 21%)	32.694	27.704	80.518	157.820	98.322	78.077
Begeleiding/scholing 0% BTW	601.871	603.358	592.487	994.145	1.139.112	1.049.195
Leerlingzorg	85.898	35.246	38.636	25.272	117.827	143.018
Schoolmanagement	30.029	2.267	1.300	0	0	0
ONL Dyslexie	9.102	0	0	0	0	0
Opbrengst Volglijn	19.799	23.754	27.479	28.782	29.316	35.312
Opbrengst cursussen	107.281	141.097	182.333	202.631	236.726	277.584
Producten en Materialen	31.361	30.719	37.615	43.577	30.115	36.544
Kenniscentrum					4.143	3.130
Totaal	947.332	912.611	1.002.753	1.510.066	1.726.585	1.693.753

Vergelijking kengetallen

Omzet, kosten en exploitatie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Omzet	956.447	921.350	1.069.093	1.509.069	1.726.585	1.693.753
Kosten	955.244	974.761	1.216.973	1.440.951	1.559.686	1.661.779
Exploitatieresultaat	1.202	-53.410	-147.672	68.118	166.899	31.960
Netto winstmarge	0,1%	-5,8%	-13,8%	4,5%	9,7%	1,89%

De solvabiliteit en de liquiditeit zijn in orde. De rentabiliteit van 2023 kent een stijgende lijn, maar is nog aan de lage kant. Het weerstandsvermogen (eigen vermogen en voorzieningen/totale lasten) komt met 53% boven de gestelde norm van 50%. Hiermee hebben we het Coronaverlies van 2020 ingelopen.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Solvabiliteit	0,67	0,58	0,41	0,38	0,43	0,58
Liquiditeit	3,44	2,64	1,66	1,59	2,27	2,35
Rentabiliteit eigen vermogen	0,09	-5,82	-13,83	0,07	0,17	0,03
Weerstandsvermogen	53%	47%	41%	38%	52%	53%

**LIJST VAN MEDEWERKERS/RVT
D.D. 31 DECEMBER 2023**

Onderwijsadviseurs	Annechien Wijnbergh Annemarije van Putten Cécile de Jong Aimée Heins Gerben Deenen Marijke Oerlemans Jeanneke Brosky Lisette Stoop Lonneke Kromhout Renate van der Pol Rob van der Meijden
Schoolpsychologen	Jacoba Pylyser Noor Zomerman Saskia Snickers
Directie/bestuur	Elard Pijnaken
Kantoor	Carin Drenthe - <i>secretariaat</i> Edith Verbeek - <i>secretariaat</i> Marieke van der Ree - <i>stafadviseur/officemanager</i> Patricia Veldhuizen - <i>controller</i>
Raad van toezicht	Aziza Mayo Eric van de Luytgaarden Sandra Nederlof Gijs Roeters van Lennep - <i>voorzitter</i>

Vondellaan 50
3521 GH Utrecht
T: (030) 281 96 56
E: admin@bvs-schooladvies.nl
I: www.bvs-schooladvies.nl